

Lausunto

Tampereen kaupunki

23.5.2022

TRE:2671/2022

Työ- ja elinkeinoministeriö
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite: VN/1258/2021

Tampereen kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi sekä sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisesta

Tampereen kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Tampereen kaupunki pitää esityskokonaisuuden tavoitetta palkkatukijärjestelmän yksinkertaistamisesta ja palkkatuen käytön lisäämisestä tervetulleena. Kaikkien lakiehdotuksessa esitettyjen keinojen ei kuitenkaan katsota edesauttavan näitä tavoitteita. Ehdotuksessa yksinkertaistaminen koskee käytännössä vain palkkatukiprosenttien tasaamista, mutta muuten järjestelmästä uhkaa tulla vaikeammin hahmotettava.

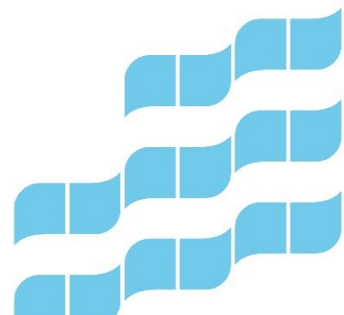
**1. Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain luku 7
Palkkatuki**

1 § Palkkatuki (sis. palkkatuen määritelmän)

Tampereen kaupunki pitää hyvänä, että palkkatuen tarkoitusta laajennettaisiin niin, että asiakkaan osaamisen kehittämisen lisäksi näkökulmana voi olla myös vammaisten, sairaiden (osatyökykyisten) ja yli 60-vuotiaiden pitkäaikaistyöttömien työllistymismahdollisuuksien lisääminen ja työssä pysyminen yhdenvertaisesti muiden kanssa.

2 § Palkkatuen yleiset edellytykset

Uudistuksella tavoitellaan palkkatuen käytön lisäämistä yksinkertaistamalla säädöksiä. Lakiehdotuksella palkkatuen käyttö rajattaisiin vain EU:n yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (RPA) mukaisille kohderyhmille, eli alle 25-vuotiaille, yli 50-vuotiaille, vailla toisen asteen tutkintoa oleville, kotoutujille sekä vähintään puoli vuotta työttömänä olleille.

Lausunto

Tampereen kaupunki

23.5.2022

TRE:2671/2022

Ehdotettu kohderyhmärajaus on selkeä, mutta sulkee pois 25-49-vuotiaiden ei-maahanmuuttajien tai ei-osatyökykyisten mahdollisuudet työllistyä palkkatuella ensimmäisen kuuden kuukauden työttömyyden aikana. Työttömyyden pitkittymisen ennaltaehkäisemisen näkökulmasta pitäisi olla mahdollista käyttää tapauskohtaista harkintaa, ja palkkatuen sulkeminen pois kategorisesti työttömyyden alusta em. kohderyhmältä voi pidentää työttömyyden kestoa.

Työnantajan näkökulmasta kriteerien käyttö ei yksinkertaista tuen hahmottamista, vaan todennäköisesti hankaloittaa sitä. Työnantaja voisi uudistuksen myötä helpommin hahmottaa tukitason, mutta ei sitä, voiko tukea tietyistä henkilöstä ylipäänsä saada.

Tampereen kaupunki esittää huomiona lisäksi, että edelleen päätöksenteossa pitää osata valita joko de minimis tai ryhmäpoikkeusasetus, minkä johdosta päätöksenteko ei sujuvoinu. Tähän olisi tarpeen saada tekoälyä/automaatiikkaa, joka tunnistaa asiakkaan perustiedoista kuulumisen tiettyyn kohderyhmään ja sen pohjalta automaattisesti valitsisi päätöksentekoon perusparametrit.

3 § Työnantajaan liittyvät palkkatuen edellytykset

Hyvinvointialueen lisääminen työnantajiin on tarpeellinen muutos. Kotitalouksien poistaminen palkkatuen piiristä on perusteltua, koska määrä on ollut vähäinen ja kotitaloudet voivat saada palkkaukseen muita tukia.

Esityksessä tuodaan esille, että jos työnantajan toiminta ei ole taloudelliseksi toiminnaksi katsottavaa, palkkatuki ei olisi valtiontukea. Esimerkiksi kunnalle ja hyvinvointialueelle myönnettävä palkkatuki ei pääsääntöisesti olisi valtiontukea. Esityksestä ei käy täysin selväksi, mitä vaikutuksia tällä on kunnille ja hyvinvointialueille.

Tampereen kaupunki pitää kannatettavana, että palkkatuen kriteerinä oleva takaisinottovelvollisuus muutetaan koskemaan henkilöiden lukumäärää, eikä niin, että samat henkilöt tulisi ottaa takaisin työhön riippumatta siitä, ottavatko he työtä vastaan.

Esityksen mukaan palkkatukea ei myönnettäisi uudestaan työnantajalle saman henkilön palkkaamiseen poikkeuksena vamman tai sairauden perusteella, oppisopimuskoulutukseen tai 60 vuotta täyttäneen pitkäaikaistyöttömän työllistämiseen myönnetty tuki tietyin edellytyksin.

Uusi ehdotettu rajausta on selkeä ja looginen, ja poikkeuksilla luodaan mahdollisuuksia tietyille kohderyhmille. Huonoa sen sijaan on, että jos työnantaja haluaisi esim. kesälomakaudesta, tilauskannasta tai

Tampereen kaupunki

Lausunto

23.5.2022

TRE:2671/2022

muusta vastaavasta syystä johtuen toteuttaa palkkatukijakson kahdessa osassa, se ei olisi mahdollista, koska toinen jakso katsottaisiin tuen uudelleen myöntämiseksi samalle työnantajalle. Lisäksi joillekin vaikeasti työllistyville henkilöille sosiaaliset ja yhteiskunnalliset yritykset tai kolmannen sektorin muut toimijat ovat ainoa mahdollisuus työllistyä. Siksi heidän kannaltaan on kohtuutonta rajata mahdollisuus työllistymiseen siten, että he voivat olla vain yhden palkkatukijakson samalla työnantajalla.

5 § Palkkatuella katettavat palkkakustannukset

Palkkatuen kohdistuminen kaikkiin palkkauskustannuksiin on merkittävä tuki työllistämiseksi, ja sivukulujen ja lomarahain osuus on palkkauskustannuksissa huomattava.

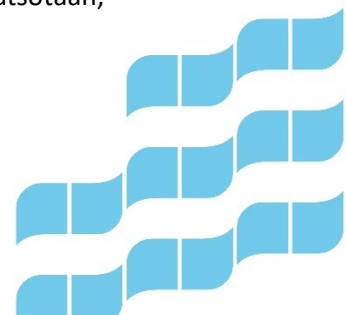
Tampereen kaupungin kanta on, että palkkatukea ei tulisi muuttaa niin, että sivukuluihin ja lomarahaan ei myönnettäisi tukea. Vaikka palkkatukipäätöksenteon näkökulmasta sivukulujen jättäminen pois palkkatuella katettavista kustannuksista nopeuttaisi ja sujuvoittaisi päätöksentekoa, lisäksi se merkittävästi työnantajien palkkatukityöllistämisen kuluja. Esimerkiksi kuntien velvoitetyöllistämisen kustannukset nousisivat huomattavasti. Koska kyseessä on kunnille lainsäädännössä asetettu velvoite, tulisi vaikutukset kompensoida. Myös etenkin pienempien yritysten työllistämismahdollisuudet heikkenisivät, mikäli sivukuluja ei voisi kattaa palkkatuella.

Mikäli sivukuluja ei jatkossa huomioitaisi palkkatuessa, kuntatyönantajille myönnettävään palkkatukeen pitäisi harkita vastaavaa sivukulut huomioivaa kerrointa (1,23) kuin yhdistysten, säätiöiden ja rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien 100 % tukeen on kaavailtu. Kertoimen käyttö olisi mahdollista, sillä kunnille myönnettävä tuki ei kohdistu elinkeinotoimintaan eikä siten ole valtiontukisääntelyn piirissä.

6 § Palkkatuen määrä ja kesto

Tampereen kaupunki pitää hyvänä, että palkkatuen määrän portaittaisuus poistuisi muutoksen myötä. Myönteistä on myös se, että palkkatukea voitaisiin tulevaisuudessa myöntää uudelleen ilman meneillään olevan palkkatukiajan loppuun saattamista tai jäähysääntöjä.

Heikennyksenä nähdään se, että ryhmäpoikkeussäännöksen ulkopuolisille ryhmille palkkatukea voisi ensimmäisen kerran myöntää vasta kuuden kuukauden työttömyyden jälkeen, kun nyt sitä on voitu myöntää vaikka heti työttömyyden alusta esimerkiksi vastavalmistuneille, jos katsotaan,

Tampereen kaupunki

Lausunto

23.5.2022

TRE:2671/2022

että osaamisen kehittämisen tarve on olemassa. Tämä muutos on heikosti kuvattu hallituksen esityksessä.

Esityksen mukaan palkkatuki myönnettäisiin aina joko viiden tai 10 kuukauden kestoisena, eikä kestossa olisi harkintaa, ellei työnantajan kaavailema työsopimus olisi näitä lyhyempi. Tampereen kaupunki katsoo, että osaamisen kehittämisen ja jatkotyöllistymisen näkökulmasta aiemmat palkkatukijaksojen pituudet, kuusi ja 12 kuukautta, on tarpeen säilyttää. Tämä edistäisi paremmin palkkatuella työllistettävien jatkopoluttumista. Koska nykypäivänä monet työtehtävät edellyttävät suhteellisen pitkää perehdytystä, viisi kuukautta on liian lyhyt aika oppia ja antaa samalla näyttöä työotteesta ja suoriutumisesta ja sitä kautta edistää jatkotyöllistymistä yritykseen ilman tukea.

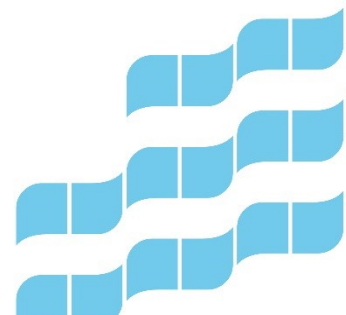
Joissakin tapauksissa työnantaja pystyy tarjoamaan työtä vain lyhyempi työllistymisjakso kerrallaan. Tällaisia tapauksia ovat esimerkiksi tilanteet, joissa palvelua tilaava taho tilaa palvelua työllistävältä työnantajalta lyhyissä jaksoissa (esimerkkinä keittiöt). Näissä tilanteissa palkkatukea samalle henkilölle saisi esityksen mukaan harkinnanvaraisesti vain tuon lyhyen jakson ajaksi, eikä henkilöä olisi mahdollista työllistää jakson loputtua uudelle jaksolle. Riskinä on, että työnantaja jättää palkkatukityön toteuttamatta, jos hän ei voi teettää esimerkiksi 10 kuukauden pituista palkkatukityötä kahdessa jaksossa.

Toinen ongelma on koronapandemian myötä ilmenneet tilanteet, joissa esimerkiksi koulujen siirtyminen etäopetukseen on aiheuttanut tilanteita, joissa työllistymisjaksolla olevan henkilön työt ovat yhtäkkiä loppuneet, mutta määräaikaista työsopimussuhteista henkilöä ei ole voinut lomauttaa. Näissä tapauksissa ennakoiden on ollut viisaampaa työnantajan kannalta tehdä lyhyempiä työsuhteita.

Tampereen kaupunki esittää, että mikäli työllistäminen keskeytyy force major-syyn vuoksi, sitä olisi mahdollista jatkaa, kun este on poistunut.

7 § Palkkatuki alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen

Tampereen kaupunki pitää erittäin hyvänä, että osatyökykyisten henkilöiden palkkatuen painopiste siirtyy todisteellisesta työkyvystä rekrytointikynnyksen madaltamiseen ja siten työelämän vastaanottavuuden edistämiseen, koska se on suurin pullonkaula osatyökykyisten työllistymisessä.

Tampereen kaupunki

Lausunto

23.5.2022

TRE:2671/2022

8 § 100 prosentin palkkatuki

100 prosentin palkkatuki olisi mahdollista erittäin pitkään työttömänä olleille. Tampereen kaupunki katsoo, että 10 kuukauden kestoinen palkkatuki ei ole riittävä tälle kohderyhmälle.

10 § Palkkatuki oppisopimuskoulutukseen

Tampereen kaupunki pitää hyvänä, että oppisopimuskoulutuksen aikainen palkkatuki on koko oppisopimuksen ajan samansuuruinen, jolloin se on työnantajalle selkeä. Monitoimijainen oppisopimus vaikuttaa joustavalta uudistukselta, mutta päätöksenteon suhteen kaivataan selkeitä ohjeita, miten myös työnantajille hakemiseen liittyvä byrokratia olisi selkeä ja joustava.

11 § Tuella palkatun siirtäminen

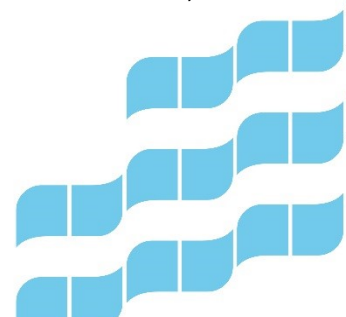
Lakiluonnoksessa on kirjaus (edellytys 3), että käyttäjäyrityksen on maksettava käypä korvaus edelleen siirtämisestä. Tampereen kaupunki katsoo, että tällä voi olla isoja kielteisiä vaikutuksia yhdistyksien ja kuntien edelleensijoittamisen malleihin ja yhteistyöhön.

Tuella palkatun siirtäminen tulisi tehdä mahdollisimman joustavaksi, sillä se on erinomainen väline pysyvään työllistymiseen henkilöille, joiden osaamisessa ja työllistymisen edellytyksissä on puutteita. Työnantajayritys kantaa työllistämisen riskit ja työllistävä käyttäjäyritys pystyy jakson aikana vakuuttumaan henkilön sopivuudesta työyhteisöön ja työhön. Tuella palkatun siirtämisen avulla voidaan esim. käyttäjäyritykseen tehdä oppisopimusryhmä, jolloin käyttäjäyritys voi riskittömästi täsmäkouluttaa henkilöitä itselleen. Tämä on erinomainen mahdollisuus esimerkiksi työvoimapula-aloilla. Mikäli edelleen siirtämistä täytyy erikseen hakea ja odottaa päätöstä, vaikeuttaa ja hidastaa tämä olennaisesti prosessia.

2. Huomiot lukuun 7a 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki

Palkkatuudistuksen tarkoituksena on selkeyttää palkkatukijärjestelmää ja poistaa poikkeuksia. Tampereen kaupunki kyseenalaistaa tarpeen edellä mainitun tavoitteen vastaisesti ottaa käyttöön 55 vuotta täyttäneille toisen niminen palkkatuki. Samaan tulokseen päästäisiin laskemalla 60-vuotiaiden pitkään työttömänä olleiden ikärajaa alaspäin 55 vuoteen. Tämä auttaisi kuntia myös ehkäisemään asiakkaiden valumaa työllistämismallin piiriin.

Erillisenä kokeiluna ja hyvin tuoteistettuna, brändättynä ja markkinoituna, 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki saattaisi olla

Tampereen kaupunki

Lausunto

23.5.2022

TRE:2671/2022

mielenkiintoinen, koska on hyvä saada kokemusta, miten ilman tapauskohtaista harkintaa toteutettava palkkatukimahdollisuus kiinnostaa työnantajia

3. Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

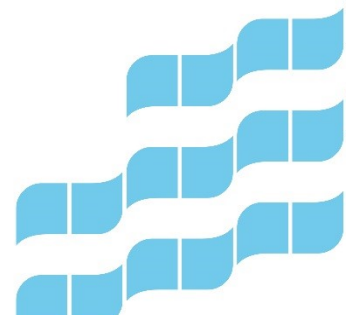
Tampereen kaupunki katsoo, että elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksella saattaa olla vaikutusta yhdistyskenttään ja sen työllistämismahdollisuuksiin.

Tampereen kaupunki pitää elinkeinotoiminnan käsitteen korvaamista taloudellisen toiminnan käsitteellä perusteltuna EU:n valtioneuvoston päätöksen näkökulmasta. Edelleen on kannatettavaa käsitteen muutokseen liittyvä 100 % tukimahdollisuuden ulottaminen useammalle työnantajalle. Tampereen kaupunki katsoo kuitenkin, että palkkatukiudistuksella ei ole tarkoituksenmukaista vaikeuttaa säätiöiden, yhdistysten sekä muiden välityömarkkinatoimijoiden toimintaa, joilla tuetaan vaikeassa työmarkkinatilanteessa olevien työllistymistä ja työmarkkinavalmiuksien paranemista sekä tehdään toimia työllisyysasteen nostamiseksi. Yhdistyksille, joilla on taloudellista toimintaa, mutta joiden toiminnalla ei ole vaikutusta EU:n jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, voitaisiin palkkatuki myöntää muuna kuin valtioneuvoston päätöksen mukaisesti. Samaa ajatusta voitaisiin ajatella sovellettavan sosiaalisiin yrityksiin, tai jos sosiaalisista yrityksistä annettu laki kumottaisiin, niin yrityksiin, joilla on esim. voitonjakokiello.

4. Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

Tampereen kaupunki katsoo, että sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisessa on otettava huomioon tähän ryhmään kuuluvat nykyiset yritykset siten, että näiden hakiessa palkkatukea osatyökykyisten ja pitkään työttömänä olleiden työllistämiseen lukumääräisesti merkittävässä määrin vuodessa, näiden ei katsota väärin samoja tuotteita tai palveluja tarjoavien välistä kilpailua. Usein näillä yrityksillä on myös yhteiskunnallisen yrityksen status.

Yritykset on perustettu nimenomaan työllistämään ja auttamaan heikossa työmarkkinatilanteessa olevia eteenpäin ja näille yrityksille kuuluu palkkatuki kompensoimaan työllistettävien alentunutta työkykyä. Yritysten toimintamahdollisuuksia ei pidä heikentää. Lisäksi kunnallisten sosiaalisten yritysten tilanne on otettava huomioon palvelurakennemuutoksessa siten, että niillä on edelleen mahdollisuus hakea ja saada palkkatukea tai tätä vastaavaa tukea työllistämiseen.

Lausunto

Tampereen kaupunki

23.5.2022

TRE:2671/2022

5. Huomiot julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain muihin lukuihin ehdotettuihin muutoksiin tai esityksenluonnoksen liitelakeihin

Kunnan lisätuki on ollut tärkeä etenkin pienille kunnille ja Tampereen kaupunki esittää sen säilyttämistä. Mikäli kunnan lisätuki poistetaan, poistuminen tulee huomioida rahoituksessa TE2024-uudistuksessa.

Työnsuunnittelijat ovat olleet sekä kunnille että TE-toimistoille tärkeä osaajien kasvattamisen väylä. Kunnille on avustaviin tehtäviin palkattu henkilöitä oppimaan työllisyshoidon tehtäviä, koska tehtävään ei ole olemassa omaa koulutusta. Tampereen kaupunki on opinnollistanut palkkatukijaksoja ja kouluttanut työnsuunnittelijoita mm. OMA-valmentajiksi ja yrityskoordinaattoreiksi. Niin pitkään, kun työllisyshoidon tehtäviin on osaavan työvoiman saatavuusongelma, työnsuunnittelijamahdollisuus ja heidän pidemmät palkkatukijaksonsa tulee säilyttää. Työn vaativuuden vuoksi viiden tai 10 kuukauden palkkatukijakso ei riitä tehtävien oppimiseen. Työnsuunnittelijat voi lisäksi mahdollistaa hyvinvointialueille koordinoimaan sote-alan työvoimatarpeita.

Työttömyysturvan lisäpäivien poisto tarkoittaa kunnille, että sama henkilö joudutaan velvoitetyöllistämään jopa kolme kertaa ennen henkilön eläköitymistä. Lisäpäiväoikeuden poistoa ei tule maksattaa kunnilla. Tampereen kaupunki katsoo, että velvoitetyöllistäminen tulisi mahdollistaa kuntien lisäksi myös hyvinvointialueilla.

6. Yleiset huomiot

Tampereen kaupunki ei pidä tarkoituksenmukaisena palkkatukiudistuksen esitettyä aikataulua, jonka mukaan lakimuutosten on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2023. Kaavaillut muutokset vaikuttavat kuntien työllistämiseen ja velvoitetyöllistämiseen sekä yhdistysten työllistämiseen niin merkittäväsi, että olisi luontevaa, että kokonaisuus sisällytettäisiin TE2024-uudistuksen mukanaan tuomiin rahoitus- ym. muutoksiin.

Lisätietoja

Regina Saari
työllisyysjohtaja
Tampereen kaupunki
p. 050 346 9603
etunimi.sukunimi@tampere.fi

